

● БАНК БАЯН

Элдин акча кармоо маданиятынын төмөндүгүнөн жылына КР Улуттук банкы 40 тоннадай эскирген, керектен чыккан акчаларды жок кылып, анын ордун жаңы акчалар менен алмаштырып турат. Бул өлкөгө өтө олуттуу чыгым алып келүүдө. Андыктан, улутубуздун сыймыгы болгон сомубузга татыктуу мамиле жасап, анын колдонуу мөөнөтүн узартуу талабы турат. Ал эми маданияттын бул түрүнө жетүү үчүн коомчулугубузга тийиштүү маалыматтарды берип туруу зарыл. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын адистери ушул жана башка Улуттук банктын аткарган иштери туурасында жакында Ысык-Көл областынын Каракол шаарында массалык маалымат каражатынын өкүлдөрү үчүн атайын ишчара өткөрүштү.

ММК өкүлдөрүнүн Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ишмердүүлүгүн чагылдыруудагы суроолору боюнча КР Улуттук банкынын Талас, Нарын, Ысык-Көл облустук башкармалыктары жана басма сөз кызматынын өкүлдөрү биргелешип, Каракол шаарында бир күндүк тренинг өткөрүштү. Иш-чарага өлкөбүздүн түндүк аймактарынын 20дан ашуун массалык-маалымат каражат өкүлдөрү катышышты.

Тренингдин жүрүшүндө КРУБ аймактык башкармалыктарынын башчылары журналисттерге Улуттук банктын ролу жана аткарган милдеттери туурасында айтып беришти. Талкуулана турган темалар катары: акча-кредит саясаты, валюталык саясат, акчалай нак жүгүртүү, банктык көзөмөл жана башкалар тандалып алынган. Адистердин баяндамасынын соңунда, иш-чаранын катышуучулары кызыккан суроолорго жооп берүүгө мүмкүндүк түзүлдү. Суроолордун ичинен көпчүлүктү өлкөнүн эл аралык резерви кызыктырды. Улуттук банктын Ысык-Көл облустук башкармалыгынын башчысы Марс Алиев алтын-валюталык камдын көлөмү жана түзүлүшү тууралуу кеңири айтып берди.

“Акыркы 21 жыл ичинде Улуттук банктын алтын-валюталык камы 2 млрд. доллардан ашты. Акыркы 3 жыл ичинде Улуттук банк алтынды тышкы рынокко чыгара баштады, эл аралык резерв 8,6 пайызга көбөйдү. Бүгүнкү күнү алтындын көлөмү 3,69 т. 1997-жылдан баштап, 2011-жылга чейин алтындын запасы өзгөрүлгөн жок жана 2,58 тоннаны түзөт”- деп билдирди эксперт.

Иш-чаранын жүрүшүндө калкка кредит берүү темасы активдүү талкууга алынды. Айрыкча пайыздык чен, кредит берүүчү менен карыз алуучунун кредит алуудагы принциптери жана жоопкерчиликтери туурасында сөз болду.

Тренингдин катышуучуларын КРУБ Талас областтык башкармалыгынын башчысы Хусейин Акимбековдун баяндамасы кызыгуу жаратты. Ал Кыргызстандагы төлөм системасынын өнүгүү рыногу туурасында айтып берди. Адистин билдирүүсүнө караганда, азыркы учурда өлкөбүздүн аймагында нак эмес төлөм жүргүзүү тенденциясы өсүп келе жатат. Анын себеби, калкыбыз азыр нак эмес төлөм жүргүзүүгө жана жалпы эле банктык системага көбүрөөк ишенип калгандыгында. Төлөм жүргүзүүнүн инфраструктурасы өнүгүп келе жатат, Улуттук банк коммерциялык банктар менен банкомат жана терминалдарды өлкөнүн бардык булуң-бурчтарына орнотуу ишин жүргүзүп жатат. Нак эмес төлөм жүргүзүүнүн өнүгүшүнө - салттуу жана инновациялык инструменттердин жардамы менен төлөө жана акча которуу дагы таасирин тийгизүүдө.

Мындан сырткары, төлөм жүргүзүүнүн негизги булагы болгон сомубузга карата калк

арасында мамиле жасоо талапка жооп бербей, улуттук валютанын тышкы абалы начарлап, сомду кайрадан жасап чыгууга ашыкча каражат кетип жаткандыгы айтылды. Тренинге катышып жаткандардын көпчүлүгү, бул суроо туурасында биринчи ирет ойлонуп жаткандыктарын моюнга алышты.

“Азыркы учурда калктын сомубузга карата жасаган мамилеси жакшырууга муктажбыз. Негизинен башка өлкөлөрдү салыштырсак алар өздөрүнүн улуттук валютасына дайыма аяр мамиле жасап, бырыштырып бүктөп салбай, капчыкка салып жакшы сакташат. Биз дагы чет мамлекеттик туугандардан сабак алып, өзүбүздүн улуттук сомубузду сыйлоо менен өзгөчө мамиле жасап, кылдат урунубуз керек”- деп кошумчалады Хусейин Акимбеков.

Ал эми КР Улуттук банкынын Нарын облусу боюнча Башкармалыктын башчысы Алмаз Сыдыков мисал катары аймакта жашаган калктын арасында финансылык сабаттуулукту жогорулатуу максатында кандай иштер жүрүп жаткандыгы туурасында токтолуп өттү.

“Коомчулукка маалымат берүү максатында, областык башкармалыктын кызматкерлери тарабынан, аймактагы окуу жайлардын студенттери үчүн улуттук валютанын өнүгүү этаптары тууралуу лекциялар окулду. 2013-жылы биздин угуучулардын саны 500дөн ашты. Быйыл дагы бул саамалыкты улантып, Нарын облусундагы окуу жайлары менен активдүү кызматташтык жүргүзүп жатабыз. Атайын сабак учурунда биздин адистер улуттук валютанын түптөлүшү, Улуттук банктын ишмердүүлүгү тууралуу маалыматтарды берип туру-

шат”- деп билдирди Алмаз Садыков.

Тренингдин жүрүшүндө журналисттер тарабынан берилген ар бир суроого жооп берилди. Атап айтканда: насыя алуунун тартиптери, пайыздык чен, валюта рыногундагы абал, акча-кредиттик саясаттын аткарылышы, аманаттар, коммерциялык банктар менен банктык эмес финансы-кредиттик уюмдардын ишмердиги сыяктуу көптөгөн суроолорго кызыгууларын билдиришти. Аймактык башкармалыктын башчыларынын ар бири өзүнүн баяндамасынын соңунда, суроолорго ирети менен жооп беришти. ММК өкүлдөрү өз кезегинде суроолор менен бирге каалоотилектерин дагы айтышып, бул сыяктуу жыйындарды жылына бир эмес, айына бир жолу өтүп туруу зарылдыгын билдиришти. Дал ушул максатты көздөп, алгачкы ирет журналисттер менен Улуттук банктын өкүлдөрүнүн ортосунда семинар уюштурулгандыгын баса белгилеген КР Улуттук банктын басма сөз кызматынын жетекчиси Софья Балакина, Улуттук банк коомчулукка тийиштүү маалыматтарды жеткирүү менен элдин финансылык сабаттуулугун жогорулатууга умтула берээрин билдирди.

Быйыл алгачкы жолу КР Улуттук банкы тарабынан ММК өкүлдөрүнө үйрөтүүчү-семинар өткөрүлүп жатат. Үстүбүздөгү жылдын июнь айында түштүк аймакта, сентябрдын башында түндүк аймактын өкүлдөрү үчүн уюштурулган иш-чара сапарын улантып, ушул жуманын соңунда Бишкектеги массалык-маалымат каражатынын өкүлдөрү үчүн өткөрүүнү көздөп турат.

Г. КАЛЫБЕКОВА